

Φλόγα που καίει μέσα στον πάγο

Ο θάνατος μπορεί να κρυφτεί σε μια καρδιά που χτυπάει δυνατά

ΕΥΑ ΜΠΑΛΤΑΖΑΡ
Πέρμαφροστ
μτφ. Ευρυβιάδης Σοφοός
εκδ. Πατάκη, 2023, σελ. 176

Του **ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ**

Μπορεί ένα μυθιστόρημα με μούτο από τον «Απιστευμένο» του Μπέρναρντ («Είναι μια δυστυχία να γεννιέσαι, έλεγε, κι ενδύω ζούμε, δίνουμε συνέχεια σε αυτή τη δυστυχία») και με ηρωίδα μια νεαρή γυναίκα με αυτοκτονικό ιδεασμό να είναι απολαυστικό στην ανάγνωσή του, συχνά να σε κάνει να γελάς, και να το διαβάζεις χωρίς να θέλεις να σε διακόψει κανείς, ξέροντας πως εκεί μέσα χτυπάει μια δυνατή, ζεστή καρδιά, και ένα σπινθηροβόλο πνεύμα; Ναι, μπορεί. Το «Πέρμαφροστ» είναι ένα τέτοιο βιβλίο.

Πέρμαφροστ, μαθαίνουμε ήδη από το οπισθόφυλλο, είναι «το μόνιμα παγωμένο υπέδαφος, εκείνο το μέρος της γης που δεν ξεπαγώνει ποτέ». Και μια τέτοια μεμβράνη, ή μια τέτοια πανοπλία, καλύπτει την ηρωίδα του βιβλίου. Μέσα της φλέγεται. Εξωτερικά όμως είναι ανίκανη να συνδεθεί

με τους άλλους. Ούτε το θέλει, άλλωστε: «Ο κόσμος εκκρίνει μέσα στο μεδούλι μου καθημερινά την τοξικότητά του, και έτσι όπως αυτή διεισδύει με αφομοιώνει και δεν μπορώ να το επιτρέψω, δεν μπορώ να επιτρέψω να μοιραστώ τον εαυτό μου» (σ. 20). Αυτό που θέλει είναι να πεθάνει. Να το πάρει επιτέλους απόφαση, να επιλέξει τον πιο κατάλληλο τρόπο, και να τελειώνει μια και καλή. Θα είναι πτώση από κάποιο ύψος; Και πόσο ακριβώς είναι αρκετό; Κι αν πέσει πάνω σε καμιά αδέσποτη γάτα; Ή μήπως να επέλεγε τον ποικιλοτρόπο τρόπο, με ένα ξυραφάκι μέσα στην αρωματισμένη μπανιέρα της, με κεριά ένα γύρο; Δυσκολεύεται να αποφασίσει.

Ερωτας και σεξ

Είναι λεσβία και σπάνια μένει δυο-τρεις μήνες στη σειρά χωρίς καινούργια ερωμένη. Συχνά παθιάζεται με το σεξ, που τη βοηθάει να αγιαστρωθεί στο παρόν. Μα δεν της φτάνει: «Το σεξ με απομακρύνει από τον θάνατο, αλλά χωρίς να με φέρνει πιο κοντά στη ζωή. Οπότε τι; Για ποιο λόγο;» (σ. 126). Φυσικά, δεν μπορεί καν να σκε-

«Το σεξ με απομακρύνει από τον θάνατο, αλλά χωρίς να με φέρνει πιο κοντά στη ζωή. Οπότε τι; Για ποιο λόγο;», αναρωτιέται η ηρωίδα, η οποία αλλάζει συνεχώς ερωμένες. Σκέψεις δίχως δέσμευση.

«Ο κόσμος εκκρίνει μέσα στο μεδούλι μου καθημερινά την τοξικότητά του, και έτσι όπως αυτή διεισδύει με αφομοιώνει και δεν μπορώ να επιτρέψω να μοιραστώ τον εαυτό μου».

φτει τα όρια μιας δέσμευσης, μιας μόνιμης σχέσης, πόσο δε μάλλον ενός γάμου. Το ενδεχόμενο την ανατριχιάζει: «Δεν υπάρχει τίποτα χειρότερο από το να αισθάνεσαι ότι ανήκει αποκλειστικά σε κάποιον άλλον, να πρέπει να ακούς

ότι είσαι το κλειδί για την ευτυχία ή τη δυστυχία του, να έχεις μετατραπεί σε κομμάτι Lego» (σ. 29).

Με σπουδές που έκανε από την πόλη της για το εξωτερικό. Θα γίνει καθηγήτρια ισπανικών για στελέχη επιχειρήσεων στις Βρυξέλλες και νταντά σε ένα χωριό της Σκωτίας. Αυτό της ταιριάζει περισσότερο, καθώς της παρέχει άφθονο ελεύθερο χρόνο για να είναι μόνη με τα βιβλία της. Το ψυχαναγκαστικό, ολοήμερο διάβασμα καταφέρει κάπως να την κρατάει σε ισορροπία. «Το μόνο που θέλω είναι να κάνω την νταντά εφ' όρου ζωής, κι απ' το μυαλό μου περνάνε περίεργες σκέψεις, όπως να μην τους δίνω αρκετό φαγητό. Τα αποσκελετωμένα παιδιά

μοιάζουν παιδιά για περισσότερο καιρό» (σ. 44). Δεν αντέχει την υστερική μητέρα της και την εντελώς διαφορετική αδελφή της, που νοιάζεται μόνο για τα παιδιά της: «Οικογένεια, το απόλυτο διαλυτικό! Αδύνατο να προσεγγίσεις τον πυρήνα σου όντας κοντά τους. Μερικοί άνθρωποι μεγαλώνουν μόνο ως ακρωτηριασμοί» (σ. 49). Έτσι μεγάλωσε και η ίδια, μαθαίνουμε, καθώς μας αφηγείται στιγμές από το παρελθόν της: διάσπαρτες εικόνες, τεμαχισμένες ιστορίες που αλληλοπλέκονται, σκέψεις για τη ζωή και τον θάνατο.

Πυκνή γραφή

Η Μπαλταζάρ (Βαρκελώνη, 1978) εντυπωσιάζει διαρκώς με την ευστοχία των παρατηρήσε-

Πέρμαφροστ, μαθαίνουμε από το οπισθόφυλλο, είναι «το μόνιμα παγωμένο υπέδαφος, εκείνο το μέρος της γης που δεν ξεπαγώνει ποτέ». Και μια τέτοια μεμβράνη, ή μια τέτοια πανοπλία, καλύπτει την ηρωίδα της Μπαλταζάρ.

ών της, με τη διεισδυτική ματιά της, με τον σπάνια ευκρίνεια τρόπο της να γεμίζει ένα μικρό κείμενο με τόσο υλικό που έχεις την εντύπωση ότι διάβασες ένα πολύ μεγαλύτερο βιβλίο: «Είχε όμορφα δόντια, λευκά και ίσια, σαν μοναχές στη σειρά» (σ. 142). Κανείς θα μπορούσε να υπογραμμίζει, μάταια, τη μια πρόταση μετά την άλλη. Μάταια, γιατί θα ήταν πάρα πολλές. Με μακρά θητεία στην ποίηση, έχει εκπαιδευτεί να γράφει μόνο τα απολύτως απαραίτητα και να παράγει (πανέμορφες, απροσδόκτες) εικόνες.

Εχουμε να κάνουμε με ένα αυθεντικό queer μυθιστόρημα, εξαιρετικά τολμηρό σε μερικά σημεία του, ανθρώπινο και παράξενα γοητευτικό, που σε γεμίζει ζεστασιά. Μεταφράστηκε σε πολλές γλώσσες, και στα ελληνικά ευτύχησε στα χέρια του Ευρυβιάδη Σοφοού. Το δεύτερο βιβλίο της άτυπης αυτής λεσβιακής τριλογίας («Boulder» 2020) ήταν υποψήφιο για το Διεθνές Booker. Ακολούθησε το «Mamut» (2022). Ανυπομονούμε να τα διαβάσουμε.